

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارائه دهنده درس: طب ایرانی
عنوان درس: اسباب و علامات
کد درس: ۳۰۹۱۰۲۱
نوع و تعداد واحد ^۱ : ۳ (۲ واحد نظری - ۲ واحد عملی) - ۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی
نام مسؤل درس: دکتر میثم شیرزاد
مدرس/ مدرسان: دکتر میثم شیرزاد - دکتر فاطمه نجات‌بخش - دکتر ملیحه تهرانی - دکتر علیرضا عباسیان - دکتر لیلا شیربیگی - دکتر حسین رضایی زاده - دکتر ابراهیم خادم - دکتر مهدی علیزاده - دکتر باقر مینایی - دکتر محمد حسین آیتی
پیش‌نیاز/ هم‌زمان: ندارد
رشته و مقطع تحصیلی: طب ایرانی - دکترای تخصصی (Ph.D.)
کلاس شماره ۱ طبقه اول
روز و ساعت: چهارشنبه ها ۸-۱۲

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استادیار
رشته تخصصی: طب ایرانی
محل کار: دانشکده طب ایرانی، دانشگاه علوم پزشکی تهران
تلفن تماس: ۰۹۱۲۳۱۷۱۴۸۱
نشانی پست الکترونیک: shirzad@tums.ac.ir-shirzadmd@gmail.com

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری - عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۲ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

۱- بخش نظری:

- شناخت مزاج جبلی و عارضی
- ذکر تفاوت‌های امزجه صحتی و مرضی
- بررسی اسباب امراض مهم و شایع
- آموزش نظری نحوه تعیین مزاج

۲- بخش عملی:

- آموزش کاربردی نحوه تعیین مزاج
- بررسی عملی علامات مزاج‌های طبیعی و غیر طبیعی

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

اسباب و علامات در طب ایرانی مشتمل بر دو بخش عمده است: ۱- اسباب و علل ۲- دلایل و علامات. بخش اول را می‌توان دانش سبب‌شناسی - که امروزه تحت عنوان **etiology** در پزشکی شناخته می‌شود- نام نهاد. در این بخش سبب‌های کلی امراض در ابتدا و نیز سبب‌های تولد انواع بیماری‌ها به تفکیک دستگاه‌های بدن مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این بخش به نوعی فیزیوپاتولوژی هر بیماری از دیدگاه طب سنتی ایران بحث می‌شود. در بخش دوم، که معادل دانش نشانه‌شناسی **semiology** در پزشکی رایج است، پس از بحث در مورد نشانه‌های کلی بیماری‌ها و روش‌های تشخیص فیزیکی از نگاه طب سنتی، نشانه‌های هر بیماری به تفکیک دستگاه بحث خواهد شد. در این واحد درسی تلاش شده است دانشجویان به صورت عملی نیز طی جلساتی روش‌های تشخیص فیزیکی در طب ایرانی را فرا بگیرند.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

در پایان این دوره انتظار می‌رود دانشجویان:

- ۱- احوال بدن انسان را توضیح دهند و صحت و مرض و اسباب ممرضه را برشمرند.
- ۲- قوانین مرتبط با طبیعت مدبره بدنیه را توضیح دهند.
- ۳- اسباب کلی امراض مختلف را بدانند.
- ۴- علائم مزاج جبلی و عارضی را توضیح دهند و به صورت عملی کاربرد آنها را فرا بگیرند.
- ۵- نبض و قاروره را بشناسند و به طور عملی روش‌های استفاده از آن را اجرا کنند.
- ۶- علامت‌شناسی را در دستگاه مغز و اعصاب توضیح دهند.
- ۷- علامت‌شناسی را در دستگاه گوارش توضیح دهند.
- ۸- علامت‌شناسی را در پوست و مو توضیح دهند.
- ۹- یک دیدگاه کلی در مورد علامت‌شناسی در مکاتب طبی مهم پیدا کنند.

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

الف - حیطة دانشی:

- ۱- آشنایی با انواع مزاج های طبیعی و غیر طبیعی
- ۲- فراگیری رویکرد بالینی در وضعیت سلامت و بیماری از دریچه سبب شناسی و علامت شناسی
- ۳- احوال بدن انسان را توضیح دهند و صحت و مرض و اسباب ممرضه را برشمرند.
- ۴- قوانین مرتبط با طبیعت مدبره بدنیه را توضیح دهند.
- ۵- اسباب کلی امراض مختلف را بدانند.
- ۶- علامت شناسی را در دستگاه مغز و اعصاب توضیح دهند.
- ۷- علامت شناسی را در دستگاه گوارش توضیح دهند.
- ۸- علامت شناسی را در پوست و مو توضیح دهند.
- ۹- یک دیدگاه کلی در مورد علامت شناسی در مکاتب طبی مهم پیدا کنند.

ب - حیطة مهارتی:

- ۱- فراگیری مهارت های مواجهه بالینی در فرد سالم یا بیمار
- ۲- کسب مهارت عملی در استفاده از علامات در تشخیص
- ۳- نبض و قاروره را بشناسند و به طور عملی روش های استفاده از آن را اجرا کنند.

ج - حیطة نگرشی (عاطفی):

- ۱- ایجاد ساختار تشخیصی در تفکیک بالینی مزاج های جبلی و عارضی طبیعی و غیر طبیعی
- ۲- کسب اعتماد به نفس در ارزیابی تشخیصی مزاج در افراد سالم یا بیمار

رویکرد آموزشی:

مجازی ^۲	✓ حضوری	✓ ترکیبی ^۳
--------------------	---------	-----------------------

روش‌های یاددهی - یادگیری زیر به عنوان نمونه معرفی شده‌اند:

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (اسلایدهای صوت دار و بارگذاری در نوید و برگزاری کلاس حضوری جهت رفع اشکال)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
- یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

تقویم آموزشی:

نام مدرس / مدرسان	فعالیت - های یادگیری	روش تدریس	عنوان مبحث	ساعت	روز	تاریخ	جلسه	
خانم دکتر شیربیگی	کلاس	کلاس حضورى	بیان احوال بدن انسان، صحت و مرض	۸-۱۲	چهارشنبه	۱۴۰۱/۰۷/۰۶	۱	
خانم دکتر شیربیگی		کلاس حضورى	اسباب و علامات مرض اسباب ممرضه	۸-۱۲	چهارشنبه	۱۴۰۱/۰۷/۲۰	۲	
آقای دکتر عباسیان		کلاس حضورى	علایم مزاج جبلی (۱)	۸-۱۰	چهارشنبه	۱۴۰۱/۰۷/۲۷	۳	
آقای دکتر شیرزاد			علایم مزاج جبلی (۲)	۱۰-۱۲	چهارشنبه			
خانم دکتر نجات بخش		تئوری و	کلاس حضورى	علایم مزاج عارضی	۸-۱۲	چهارشنبه	۱۴۰۱/۰۸/۰۴	۴
آقای دکتر علیزاده			کلاس حضورى	نبض تئوری (جلسه اول) نبض تئوری (جلسه دوم)	۸-۱۲	چهارشنبه	۱۴۰۱/۰۸/۱۱	۵
آقای دکتر مینایی			عملی	کلاس حضورى	قاروره و براز تئوری	۸-۱۰	چهارشنبه	۱۴۰۱/۰۸/۱۸
		قاروره عملی			۱۰-۱۲			
خانم دکتر تبرایی	آموزشی	کلاس حضورى	عرق و نفث	۸-۱۰	چهارشنبه	۱۴۰۱/۰۸/۲۵	۷	
آقای دکتر علیزاده			نبض عملی	۱۰-۱۲				
آقای دکتر رضایی زاده	نحوه	کلاس حضورى	مزاج شناسی عملی (۱) (لون / لحم و شحم)	۸-۱۰	چهارشنبه	۱۴۰۱/۰۹/۰۲	۸	
آقای دکتر عباسیان			مزاج شناسی عملی (۲) (ملمس / شعر)	۱۰-۱۲				

جلسه	تاریخ	روز	ساعت	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری	نام مدرس / مدرسان
۹	۱۴۰۱/۰۹/۰۹	چهارشنبه	۸-۱۰	مزاج شناسی عملی (۳) (هیأت بنیه اعضا/سرعت انفعال اعضاء)	کلاس	تعیین مزاج	خانم دکتر نجات بخش
			۱۰-۱۲	مزاج شناسی کلی عملی (۴)	حضوری		آقای دکتر خادم
۱۰	۱۴۰۱/۰۹/۱۶	چهارشنبه	۸-۱۰	علامت شناسی مغز و اعصاب	کلاس	مزاج	آقای دکتر شیرزاد
			۱۰-۱۲	علامت شناسی دستگاه گوارش	حضوری		آقای دکتر خادم
۱۱	۱۴۰۱/۰۹/۲۳	چهارشنبه	۸-۱۰	علامت شناسی پوست و مو	کلاس		خانم دکتر شیربیگی
			۱۰-۱۲	علامت شناسی زنان	حضوری		خانم دکتر تبرائی
۱۲	۱۴۰۱/۰۹/۳۰	چهارشنبه	۸-۱۰	علامت شناسی دستگاه تنفس	کلاس		آقای دکتر شیرزاد
			۱۰-۱۲	علامت شناسی در مکاتب طبی	حضوری		آقای دکتر آیتی

وظایف و انتظارات از دانشجو:

حضور منظم در کلاس درس، مشارکت فعال در تمرین کلاسی، انجام تکالیف و تمرینات در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده، مشارکت در پرسش و پاسخ‌های کلاسی

روش ارزیابی دانشجو:

- ارزیابی دانشجو شامل ارزیابی تکوینی و ارزیابی تراکمی یا پایانی است.

ارزیابی تکوینی: ارزیابی دانشجو در طول دوره آموزشی با فعالیت‌های فردی و گروهی در کلاس و حضور منظم در کلاس (۲ نمره)

ارزیابی تراکمی یا پایانی: ارزیابی دانشجو در پایان دوره شامل آزمون کتبی چهارگزینه‌ای یا تشریحی یا مختلط (۱۸ نمره)

سایر تذکره‌های مهم: حد نصاب قبولی فراگیران در این درس نمره ۱۴ می‌باشد.

منابع:

١. كتاب قانون فى طب تحقيق: شمس الدين ابراهيم / مؤسسه الاعلمى للمطبوعات

جلد ١:

• ص ١١٨ الى پايان ص ١٨٢

• ص ١٩٧ الى پايان ص ٢١٢

٢. كتاب خلاصه الحكمه

جلد ١:

• ص ٣٦٤ الى پايان ص ٥٤٧

• ص ٦٣٨ الى پايان ص ٧٩١

چک لیست ارزیابی طرح دوره

چگونگی پردازش طرح با توجه به معیارها			معیارهای ارزیابی	آیتم	نام درس	رشته مقطع	گروه
توضیحات در خصوص موارد نیازمند اصلاح	نیازمند اصلاح	قابل قبول					
			به اطلاعات کلی درس اعم از گروه آموزشی ارایه دهنده درس، عنوان درس، کد درس، نوع و تعداد واحد، نام مسؤل درس و سایر مدرسان، دروس پیش نیاز و هم‌زمان و رشته و مقطع تحصیلی اشاره شده است.	اطلاعات درس			
			اطلاعات مسؤل درس اعم از رتبه علمی، رشته تخصصی، اطلاعات تماس و ... درج شده است.	اطلاعات مسؤل درس			
			بخش‌های مختلف محتوایی درس در حد یک یا دو بند معرفی شده است.	توصیف کلی درس			
			اهداف کلی / محورهای توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند..	اهداف کلی / محورهای توانمندی			
			اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند	اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی			
			روش‌های یاددهی و یادگیری درج شده‌اند	روش‌های یاددهی - یادگیری			
			جدول مربوط به تقویم درس، به طور کامل تکمیل شده است.	تقویم درس			
			وظایف و انتظارات از دانشجویان نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس و ... تعریف شده و درج گردیده است.	وظایف و انتظارات از دانشجو			
			نحوه ارزیابی دانشجو با ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)، روش ارزیابی و سهم هر نوع روش ارزیابی در نمره نهایی دانشجو، درج شده است..	نحوه ارزیابی دانشجو			
			کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط، معرفی شده‌اند	منابع			